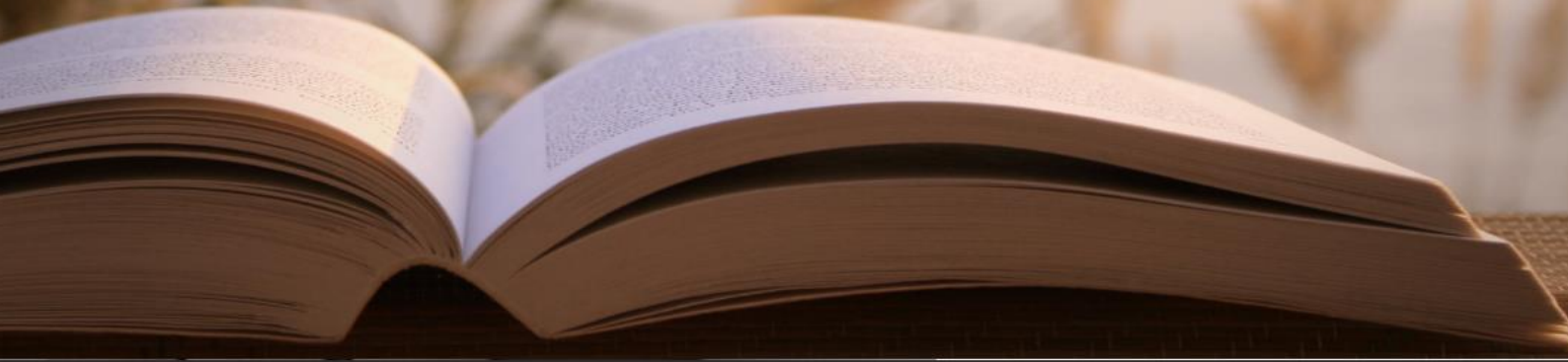

الدروس المهمة للأمة محمد صلى الله عليه وسلم

MAHADSUNNAH.COM
SARHAAN.COM

**ВАЖЛИВІ УРОКИ
ДЛЯ ГРОМАДИ
МУХАММАДА صلى الله
عليه
وسلم**

اللغة الأكرانية

УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

ВАЖЛИВІ УРОКИ ДЛЯ ВСІЄЇ МУСУЛЬМАНСЬКОЇ ГРОМАДИ

Сказав шейх Абдуль-Азіз ібн Абді-Ляг ібн Баз
нехай змилується над ним Аллаг:

З ім'ям Аллага, Милостивого, Милуючого

Хвала Аллагу – Господу всього існуючого, і добрий результат підготований лише для богобоязливих, і нехай благословить Аллаг і вітає свого раба та посланця, нашого пророка Мухаммада, а також його послідовників та всіх сподвижників.

А потім:

Дане коротке послання пояснює частину того, що зобов'язані знати всі мусульмани про релігію Іслам, і я назвав його: «Важливі уроки для всієї мусульманської громади». І я прошу Аллага, щоб він зробив корисним це послання для мусульман, і щоб Він прийняв його від мене, адже воістину Він – Щедрий, Благородний.

Абдуль-Азіз ібн Абді-Ляг ібн Баз

Урок перший: СУРА «АЛЬ-ФАТІХА» І ДЕЯКІ КОРОТКІ СУРИ

Перший урок присвячений навчанню сурі «аль-Фатіха» а також іншим, за можливістю, коротким сурам, починаючи з сури «الزُّزْلَةَ»(Землетрус») до сури «النَّاس» (Люди), правильному їх читанню і вивченню їхнього сенсу.

Другий урок: СТОВПИ ІСЛАМУ

Другий урок присвячений роз'ясненню п'яти стовпів Ісламу, першим і найбільшим з них є свідчення про те, що немає божества, гідного поклоніння окрім Аллага; і що Мухаммад – Його посланець.

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ

Урок включає в себе роз'яснення його сенсу, а також пояснення умов свідчення «Немає нікого гідного поклоніння, окрім Аллага».

Сенс свідчення полягає в: 1) запереченні всього, чому поклоняються окрім Аллага (ля іляга - немає божества, гідного поклоніння); 2) ствердження, що поклоніння лише Одному Аллагу, у якого немає співтоваришів (ілля-Ллаг –окрім Аллага).

Що стосується умов свідоцтва про те, що немає нікого гідного поклоніння, окрім Аллага, то вони такі:

- 1) Знання, несумісне з невіглаством;
- 2) Переконаність, несумісна із сумнівами;
- 3) Щирість, несумісна з багатобожжям;
- 4) Правдивість, несумісна з брехливістю;
- 5) Любов, несумісна з ненавистю;
- 6) Підкорення, несумісне з відмовою;
- 7) Прийняття, несумісне з відхиленням;

8) Невіра у все, чому поклоняються окрім Аллага.
Ці умови були об'єднані в наступних рядках вірша:

Знання, переконаність ширість і твоя правдивість,
Разом з любов'ю, підчиненням та прийняттям,
І додай до цього восьме: невіра в усе те,
Що крім Аллага обожнюється.

Також цей урок містить у собі пояснення свідчення про те, що Мухаммад - посланець Аллага ﷺ. Це свідчення містить у собі: переконаність у правдивості того, що він повідомив; підкорення йому в тому, що він наказав; відсторонення від того, що він заборонив; поклоніння Аллагу таким чином, як він цього навчив.

Потім тому, хто навчається, пояснюються інші стовпи з п'яти стовпів Ісламу: молитва, закят, піст в місяць Рамадан, паломництво до Заповідного дому Аллага (для того, хто має можливість зробити Хадж).

Третій урок: СТОВПИ ІМАНУ

Стовпів віри (іману) шість: віра в Аллага; віра в Його ангелів; віра у Його книги; віра в Його посланців; віра в Останній день; віра у визначення хорошого і поганого.

Четвертий урок: ВИДИ ЄДИНОБОЖЖЯ ТА БАГАТОБОЖЯ

Цей урок містить у собі роз'яснення видів єдинобожжя (Таухід), яких існує три: Єднання Аллага в пануванні, божественності (у праві на поклоніння), а також в іменах та атрибутах.

Що стосується єдинобожжя в пануванні, то воно полягає у вірі в те, що Всевишній Аллаг - Творець і Керівник всього існуючого, і немає у Нього в цьому співтоваришів.

Що стосується єдинобожжя в божественності, то це віра в те, що лише Аллаг гідний поклоніння, і що немає у Нього співтоваришів. Саме в цьому полягає сенс свідчення «Ля Іляга ілля-Ллаг» – немає нікого гідного поклоніння, окрім Аллага. Усі види поклоніння (такі, як: молитва, піст та інших) необхідно повністю присвячувати одному лише Аллагу, і не дозволено присвячувати будь-які види поклоніння, чи частину їх комусь окрім Нього. Що стосується єдинобожжя в іменах і атрибутах, то воно полягає у вірі у все, що згадується в Священному Корані, або достовірних хадісах про імена Всевишнього Аллага, і Його атрибути. Всі ці імена та атрибути необхідно приписувати Аллагу так, як це личить Його Величі, без спотворення, заперечення, надання певного образу (без питання «Як?») та уподібнення, за словами Всевишнього Аллага: **«Скажи: Він - Аллаг Єдиний, Аллаг Самодостатній. Він не народив і не був народжений, і немає нікого, рівного Йому»**, а також згідно з Його словами: **«Немає нічого подібного до Нього, і Він - Всечуючий, Всебачущий»**.

Деякі вчені розділили єдинобожжя на два види, і віднесли єдинобожжя в іменах і атрибутах до єдинобожжя в пануванні. Подібний поділ не потрібно заперечувати, оскільки сенс зрозумілий в обох випадках.

Існує також три види багатобожжя (Ширк): велике багатобожжя, мале багатобожжя, приховане багатобожжя.

Велике багатобожжя в обов'язковому порядку робить справи марними і стає причиною вічного перебування у Вогні. Всевишній Аллаг сказав: **«Але якби вони долучили до Нього співтоваришів, то стало б марним все, що вони робили»**, також Всевишній Аллаг сказав: **«Не треба багатобожникам оживляти мечеті Аллага, адже вони відкрито свідчать про власну зневіру. Марні їхні справи, і вони вічно будуть перебувати у вогні»**. Хто покине цей світ, здійснюючи при житті велике багатобожжя, то не буде йому пробачено і Райські сади будуть заборонені для нього, як сказав про це Всевишній Аллаг: **«Воістину, Аллаг не пробачає, коли до Нього долучають співтоваришів, але пробачає всі інші гріхи, кому забажає»**, також Він сказав: **«Воістину, хто долучає до Аллага співтоваришів, тому Він заборонив Рай. Його притулком буде Вогонь, і беззаконники не мають помічників»**.

До видів *великого багатобожжя* можна віднести: заклик до мертвих та ідолів; прохання про допомогу, звернене до них; обітниця, присвячена їм; жертвопринесення для них і т.д.

Що стосується *малого багатобожжя*, то це той вид багатобожжя, який був названий в текстах Корану і Сунни багатобожжям, однак він не подібний до великого багатобожжя, наприклад: прояв показного благочестя в деяких видах поклоніння, клятва не Аллагом, слова: «Так побажав Аллаг і такий-то», і т.д.

—Посланець Аллага ﷺ сказав: «Найбільше я боюся для вас малого багатобожжя», коли його запитали про те, що це таке, він відповів: «Показне благочестя (рія)».

—Також він сказав: «Хто присягне чимось (або кимось) окрім Аллага, той зробив багатобожжя».

—Також він сказав: «Не кажіть "Так побажав Аллаг і побажав такий-то", проте скажіть: "Так побажав Аллаг, а потім такий-то"», цей хадіс навів у приклад імам Абу Дауд, з достовірним ланцюжком передавачів, від Хузейфи Ібн аль-Ямана, нехай буде задоволений ним Аллаг.

Цей вид багатобожжя не виводить людину з релігії, і не є причиною вічного перебування у Вогні, проте він робить неповноцінним його обов'язкове єдинобожжя.

Третій вид - *приховане багатобожжя*, про яке сказав Посланець Аллага ﷺ: «Чи не повідомити мені вам про що побоююсь я для вас більше, ніж побоююсь для вас Даджаля?», тоді люди сказали: «Так, о посланець Аллага», і він продовжив: «Боюся я для вас прихованого багатобожжя, яке полягає в тому, що людина встає для здійснення молитви, робить і прикрашає її для того, хто її бачить у цей час».

Також можна розділити багатобожжя на два види: велике і мале, а що стосується прихованого, то воно може бути як великим, так і малим. Прикладом прихованого великого багатобожжя може послужити лицеміри-багатобожники, оскільки вони приховують у собі зневіру, а зовні видаються мусульманами для показухи і від страху за себе. Прикладом прихованого малого багатобожжя може послужити показне благочестя, яке згадується в хадісі Махмуда Ібн Лябіда аль-Ансарі, згаданому вище, а також згаданому раніше хадісі Абу Саїда. І Аллаг Той хто наділяє успіхом.

П'ятий урок: ІХСАН

Іхсан - це поклоніння Аллагу таким чином, ніби ти Його бачиш, але навіть якщо ти Його і не бачиш, то Він бачить тебе.

Шостий урок: УМОВИ МОЛИТВИ

Умов молитви дев'ять:

1. Визнання Ісламу;
2. Розум;
3. Досягнення віку розрізнення (там'із);
4. Очищення від осквернення;
5. Видалення нечистот;
6. Прикриття заборонених частин тіла (аурату);
7. Настання часу;
8. Спрямовування обличчям до Кааби;
9. Намір.

Сьомий урок: СТОВПИ МОЛИТВИ

Стовпів молитви чотирнадцять:

1. Стояння, за можливості;
2. "Такбіратуль-Іхрам" (Такбір, що відкриває молитву);
3. Читання сури аль-Фатіха;
4. Поясний уклін;
5. Випрямлення із поясного поклону;
6. Земний уклін на сім частин тіла;
7. Випрямлення з нього;
8. Сидіння між двома земними поклонами;
9. Дотримання спокою під час усіх дій;
10. Дотримання послідовності між стовпами;
11. Останній ташаххуд;
12. Сидіння під час нього;
13. Благання за пророка ﷺ (салават);
14. Два привітання.

Восьмий урок: ОБОВ'ЯЗКОВІ СКЛАДОВІ МОЛИТВИ

Обов'язкових складових молитви вісім:

1. Усі такбіри (слова «Аллагу акбар»), крім першого, відкриваючого молитву такбіра;
2. Вимова слів «Саміа'Лагу ліман хамідах» (нехай почує Аллаг того, хто вихваляв Його), лише імамом, і тим, хто молиться поодиночці;
3. Вимовляти всім слова «Раббана уа лякаль-хамд» (Господь наш, і хвала Тобі);
4. Вимова слова «Субхана раббіййаль-«Азім» (Пречистий і Преславний мій Великий Господь у поясну поклоні);
5. Вимова слів «Субхана раббіййаль-А'ля» (Пречистий і Преславний мій Найвищий Господь) у земному поклоні;
6. Вимова між двома земними поклонами слів «Раббі-Гфірлі» (Господи мій, пробач мені);
7. Перший ташаххуд;
8. Сидіння під час нього.

Дев'ятий урок: ПОЯСНЕННЯ ТАШАХХУДУ

Ташаххуд відбувається наступним чином:

التَّحِيَّاتُ لِلَّهِ وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ، السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلَامُ عَلَيْنَا وَعَلَىٰ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِّينَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

«Всі вітання, і благання, і добрі слова - Аллагу! Мир тобі, о, Пророк, милість Аллага та Його благословення! Мир нам і всім праведним рабам Аллага. Я свідчу, що немає божества, окрім Аллага, і свідчу, що Мухаммад раб Його та Посланець Його».

Після цього читається благання за пророка ﷺ (салават):

اللهم صل على محمد، وعلى آل محمد؛ كما صليت على إبراهيم وعلى آل إبراهيم، إنك حميد مجيد، اللهم! وبارك على محمد، وعلى آل محمد؛ كما باركت على إبراهيم، وعلى آل إبراهيم، إنك حميد مجيد

«О Аллаг, благослови Мухаммада і сімейство Мухаммада, як благословив Ти Ібрагіма і сімейство Ібрагіма, воістину, Ти – Достохвальний, Достославний! О Аллаг, дай благословення Мухаммаду і сімейству Мухаммада, як послав Ти благословення Ібрагіму і сімейству Ібрагім, воістину, Ти – Достохвальний, Достославний!».

Потім, під час останнього ташаххуду, той хто молиться вдається до Аллага від страждань Геєнни, від могильних страждань, від спокус і випробувань при житті і після смерті, і від спокус Даджала. Після того, тому хто молиться, рекомендується вибрати і вимовити слова благання (дуа), особливо з тих, які передаються в шаріаті, наприклад: «О Аллаг, допоможи мені згадувати Тебе, дякувати Тобі, і поклонятися Тобі найкращим чином», «О

Аллаг, я завдав собі багато несправедливості, і ніхто, крім Тебе, не пробачає гріхи, так вибач мене, і помилуй мене, адже Ти - Той, Хто пробачає, Той, Хто милує!».

Що ж до першого ташаххуда, то той, хто молиться, повинен встати, після вимовлення двох свідчень, на третій ракаат під час молитв Зухр (обідня молитва), Аср (передвечірня), Магріб (вечірня), Іша (нічна). Якщо ж той, хто молиться, перш ніж встати на третій ракаат, вимовить благання за пророка ﷺ (салават), то це краще, відповідно до узагальненості хадисів на цю тему.

Десятий урок: БАЖАНІ ДІЇ МОЛИТВИ

Бажані складові молитви:

1. Благання на початку намазу (дуа аль-істіфтах);
2. Покладання правої долоні на ліву та покладання їх на груди під час стояння до здійснення поясного поклону та після випрямлення з нього;
3. Підняття рук до рівня плечей або рівня вух, з'єднавши пальці долоні один з одним і випрямивши їх. Робити так треба при першому такбірі, що відкриває намаз, перед здійсненням поясного поклону, після випрямлення з нього і при вставанні після першого ташаххуда на третій ракаат;
4. Вимова слова «Субхана Раббіяль-Азім» у поясному поклоні та «Субхана Раббіяль-А'ля» в земному поклоні більше одного разу;
5. Доповнення до слів «Раббана уа лякаль-хамд» інших слів згадування під час стояння після поясного поклону, а також вимовлення між двома земними поклонами слів «Раббі-Гфірлі» більше одного разу;
6. Розташування голови під час поясного поклону лише на рівні спини;
7. Віддалення в земному поклоні рук від боків (не притискаючи їх до тіла), живота від стегон, стегон від гомілок;
8. Піднімання ліктів від землі під час земного поклону;
9. Сидіння при першому ташаххуді та між двома земними поклонами на розпростертій на землі лівій стопі, підігнувши її під себе, поставивши праву стопу у вертикальне положення і направивши її пальці у бік Кіблі;
10. Сидіння в положенні "тауаррук" в останньому ташаххуді тих намазів, які складаються з трьох або чотирьох ракаатів. При цьому положенні, той хто молиться, сідає на ліве стегно, просунувши при цьому ліву ногу під праву і встановивши праву стопу вертикально;
11. Положення вказівного пальця правої руки в першому і другому ташаххудах, починаючи з моменту, коли той хто молиться сів для ташаххуда, і до його закінчення, і рух цим пальцем під час благання;
12. Звернення до Аллага з проханням про благословення та благодаті для Мухаммада та його сім'ї, а також для Ібрагіма та його родини, у першому ташаххуді;

13. Звернення до Аллага з благанням в останньому ташаххуді перед вимовленням слів вітання;

14. Читання Корану вголос при здійсненні ранкової, п'ятничної, святкових молитв, а також молитви про послання дощу. Читання Корану вголос у перших двох ракаатах вечірньої та нічної молитви;

15. Читання Корану про себе при здійсненні полуденної та передвечірньої молитв, а також третього ракаату вечірньої молитви та двох останніх ракаатів нічної молитви;

16. Читання чогось з Корану, крім сури «Аль-Фатіха».

Крім того, бажано виконувати й інші бажані дії, які передаються в Сунні, крім тих, що були згадані вище. Сюди, наприклад, відноситься додавання інших слів згадування до слів «Раббана уа лякаль-хамд», що вимовляються після випрямлення з поясного поклону, і це бажано як для того, хто молиться за імамом, так і для самого імама, що молиться поодиночі. Сюди відноситься покладання долонь під час поясного поклону на коліна розсунувши пальці.

Одинадцятий урок: ДІЇ, ЯКІ ПОРУШУЮТЬ МОЛИТВУ

Дій, які порушують молитву, вісім:

1. Навмисна розмова, знаючи про заборону і пам'ятаючи про неї. Що стосується того, хто вимовив якісь слова щодо забудькуватості, або з незнання, то його молитва не стає недійсною в такому разі;

2. Сміх;

3. Прийняття їжі;

4. Пиття;

5. Відкриття аурату;

6. Значне відхилення від Кіблі;

7. Безліч непотрібних тривалих рухів;

8. Порушення ритуальної чистоти.

Дванадцятий урок: УМОВИ МАЛОГО ОБМИВАННЯ

Умов малого омивання десять:

1. Визнання Ісламу;

2. Розум;

3. Досягнення віку розрізнення (таміз);

4. Намір;

5. Збереження наміру протягом здійснення обмивання. Тобто, той, хто здійснює обмивання, не має наміру перервати обмивання до його повного завершення;

6. Припинення всього, що знову робить обмивання обов'язковим;

7. Підмивання або підтирання насамперед здійснення обмивання;

8. Чистота та дозволеність води;
9. Усунення всього, що перешкоджає попаданню води на шкіру;
10. Настання часу молитви для того, чий стан осквернення постійний.

Тринадцятий урок: ОBOB'ЯЗКОВІ СКЛАДОВІ МАЛОГО ОБМИВАННЯ

Обов'язкових дій малого обмивання шість:

1. Миття обличчя, сюди входять полоскання рота та промивання носа;
2. Миття рук разом із ліктями;
3. Обтирання всієї голови, разом із вухами;
4. Миття ніг із щиколотками;
5. Дотримання послідовності;
6. Безперервність.

Бажане миття обличчя, рук і ніг по три рази, як і полоскання рота і промивання носа. Обов'язковим мінімумом є вчинення всього цього один раз. Щодо обтирання голови, то її небажано протирати не більше одного разу, як на це вказують достовірні хадіси.

Чотирнадцятий урок: ДІЇ, ЯКІ ПОРУШУЮТЬ МАЛЕ ОБМИВАННЯ

Дій, які роблять обмивання недійсним, шість:

1. Виділення зі статевих органів та анального отвору;
2. Виділення нечистоти;
3. Втрата розуму, сюди відноситься сон тощо;
4. Дотик рукою до статевого органу або анального отвору без перешкод (не через одяг);
5. Вживання в їжу верблюжого м'яса;
6. Віровідступництво.

Важлива примітка: Що стосується купання небіжчика, то більш правильна думка полягає в тому, що ця дія не порушує обмивання, і це думка більшості володарів знання через відсутність доказів. Але якщо рука купаючого доторкнулася без перешкоди до статевого органу небіжчика, то в такому разі його обмивання порушується, тому що не можна торкатися до його статевих органів без перешкоди.

Також, згідно з більш правильною думкою вчених, дотик до жінки не порушує обмивання, і неважливо був дотик з бажанням або без нього, за умови, що у хто торкається при цьому не було жодних виділень. Доказом цього є те, що пророк ﷺ поцілував одну зі своїх дружин, а потім здійснив молитву, не здійснивши перед цим малого обмивання.

А щодо слів Всевишнього Аллага: «або якщо ви торкалися до жінок», то зміст вкладений у цих словах - це статева близькість, згідно з більш правильною думкою вчених. Така

думка Ібн Аббаса, нехай буде задоволений Аллаг ним та його батьком, а також групи ранніх (саляфів) та пізніх вчених.

П'ятнадцятий урок: МОРАЛЬНІ ЯКОСТІ, ЯКІ ПОВИННІ БУТИ ВЛАСТИВІ КОЖНОМУ МУСУЛЬМАНИНУ

Цей урок присвячений моральним якостям, які повинні бути притаманні кожному мусульманинові, з них можна перерахувати: правдивість, надійність, ціломудреність, сором'язливість, сміливість, щедрість, вірність обіцянкам, віддалення від усього забороненого Аллагом, добросусідство, допомога нужденним по мірі можливості, - і інші моральні якості, на які вказують Коран та Сунна.

Шістнадцятий урок: ІСЛАМСЬКИЙ ЕТИКЕТ

Цей урок присвячений ісламській моральній етиці, до якої відноситься: вітання салямом, привітність; прийняття їжі та пиття правою рукою; проголошення імені Аллага («Бісмі-Лляг») перед їжею, і Його вихваляння («Аль-Хамду лі-Лляг») після їжі; вихваляння Аллага («Аль-Хамду лі-Лляг») чхнувши, відповідь чхнувшому (якщо він вихваляв Аллага) словами «Ярхамукя-Ллаг» (Хай змилосердиться над тобою Аллаг); відвідування хворого; супровід поховального процесу для здійснення молитви та поховання; дотримання норм шаріату при входженні в мечеть або до будинку, при виході з них, і при відправленні в дорогу; дотримання етикету у відносинах з батьками, родичами, сусідами, старшими та дітьми; вітання з народженням дитини та з одруженням; вираження співчуттів; та інші норми ісламського етикету, у тому числі й у тому, що пов'язано з одяганням одягу та взуття, та їх зняттям.

Сімнадцятий урок: ЗАСТЕРЕЖЕННЯ ВІД БАГАТОБОЖЖА ТА ВИДИ ГРІХІВ

Цей урок присвячений віддаленню від багатобожжя та різноманітних видів гріхів, а також застереженню від них. До них відносяться сім згубних гріхів, а саме: надання Аллагу співтоваришів (ширк); чаклунство; вбивство людини, життя якої Аллаг зробив недоторканим, окрім як по праву; лихварство (ріба); пожирання майна сиріт; втеча з поля бою; звинувачення в перелюбі цнотливих віруючих жінок, які навіть не думають про гріх.

Серед великих гріхів також можна перерахувати: непослух до батьків; розрив родинних відносин; брехливе свідчення; хибні клятви; заподіяння незручностей сусідові; пригнічення людей, як стосовно їхніх життів, так і - до їхньої честі та майна; вживання п'яних засобів; азартні ігри; хула та плітки; та інші діяння, заборонені Аллагом та Його посланцем ﷺ.

Вісімнадцятий урок: ПІДГОТОВКА НЕБІЗЧИКА ДО ПОХОВАННЯ, МОЛИТВА ЗА НЬОГО ТА ЙОГО ПОХОВАННЯ

Ось ті подробиці, які необхідно знати про цю тему:

По-перше, є в законеним нагадувати вмираючому про вимову слів «Ля іляга ілля-Ллаг», за словами пророка ﷺ: «Нагадуйте вашим вмираючим вимовляти «Ля іляга ілля-Ллаг»». «Вашим вмираючим» - тобто, тим, на кому видно ознаки смерті, які наближаються;

По-друге, якщо людина померла, і в цьому немає сумнівів, потрібно заплющити їй очі і підв'язати підборіддя, відповідно до сунни;

По-третє, тіло мусульманина необхідно обмити в обов'язковому порядку, якщо він не був шахідом, полеглим на полі битви, адже його не обмивають і не здійснюють за нього похоронну молитву, проте його ховають у своєму одязі, так як пророк ﷺ не обмив загиблих у битві при Ухуді, і не здійснив молитву за них;

По-четверте, опис порядку обмивання небіжчика:

Необхідно прикрити його аурат, потім тіло потрібно трохи підняти і м'яко натиснути на його живіт (щоб вийшов вміст кишківника - пр. пер.). Потім, тому хто обмиває, потрібно намотати на руку шматок тканини і підмити небіжчика. Після цього небіжчика необхідно обмити малим обмиванням, яке відбувається перед молитвою. Потім потрібно обмити його голову і бороду змішаною водою з відваром з листя дерева Ююба, або з чимось подібним. Потім необхідно обмити праву частину його тіла, а після цього – ліву. Цю процедуру бажано повторити вдруге і втретє, щоразу натискаючи рукою, і опускаючи її вниз по животу. Якщо ж після цього виділення не припиняться, то в такому разі його потрібно обмити і прикрити прохід шматком тканини або чимось подібним, якщо це не допоможе, то в такому разі необхідно закрити прохід за допомогою глини, або сучасними медичними засобами, на зразок пластиру і т.п., після чого мале омивання необхідно повторити. Якщо тіло не було очищене після трьох купань, слід обмити його п'ять чи сім разів і обсушити тіло. Треба вмастити пахощами важкодоступні місця (як пахви, внутрішні частини стегон), а також місця, якими відбувався земний уклін, і краще - якщо вмастити пахощами все його тіло. Бажано також обкурити бахуром кафан (саван). Якщо вуса або нігті небіжчика довгі, треба укоротити їх, якщо ж залишити їх як є, то немає в цьому проблем. Не потрібно розчісувати його волосся, голити його лобок, або робити обрізання, так як на це немає вказівки у шаріаті. Волосся жінки потрібно заплести в три коси і залишити їх позаду неї.

По-п'яте, вбрання небіжчика в кафан (саван). Краще обернути чоловіка в три шматки білої тканини, які не включають ні сорочку, ні чалму - як обернули пророка ﷺ. Однак, якщо все ж таки надіти на тіло сорочку, пов'язку на стегнах і обернути покривалом, то немає в цьому проблем.

Жінку потрібно одягнути в п'ять видів одягу: широка сорочка, хімар (головний убір, що спускається на тіло), пов'язка на стегна і два покривала.

Маленького хлопчика можна одягнути як в одне вбрання, так і в два, і - три. А дівчинку – у сорочку і два покривала.

Обов'язковий мінімум для всіх є одягання в одне вбрання (покривало), яке прикриває все тіло.

Якщо чоловік помер у стані іхраму, то треба обмити його тіло водою з відваром Ююби і одягнути його в накидку (ріда) і пов'язку на стегнах, які були на ньому, або ж в інше вбрання, але не вкривати ні його голову, ні обличчя. Також його не варто вмастити пахощами, так як він воскресне у День воскресіння вимовляючи слова тальбії, як зазначено у достовірному хадісі посланця Аллаха ﷺ.

Якщо в стані іхраму помре жінка, її варто одягнути в кафан так, як і інших жінок, проте не можна вмащувати її пахощами, і одягати на неї нікаб і рукавички. Її обличчя і руки потрібно вкрити покривалом, яким вона була обгорнута, і про яке йшлося раніше - в описі одягу жінки в кафан.

По-шосте, обмити небіжчика чоловічого роду, а також здійснити над ним похоронну молитву і поховати, найбільше право з-поміж них має той, кому він це заповідав перед смертю, потім батько, потім дід, а потім інші родичі за рівнем близькості.

Що стосується небіжчиці, то найбільше на це має право та жінка, якій небіжчиця заповідала зробити це перед смертю, потім її мати, потім - бабуся, а потім інші родички за рівнем їхньої близькості.

Що стосується подружжя, то вони можуть обмити тіла один одного, тому що тіло Абу Бакра обмила його дружина, а Алі обмив тіло своєї дружини - Фатими, нехай буде задоволений ними Аллаг.

У сьомих, порядок здійснення поховальної молитви. Поховальна молитва складається із чотирьох такбірів (слів «Аллагу Акбар»). Після першого такбіра треба прочитати суру Аль-Фатіха, якщо після неї прочитати коротку суру, або ж один-два аяти, то це добре, згідно з хадісом, який передав Ібн Аббас, нехай буде задоволений ним Аллаг. Після цього треба вимовити другий такбір і прочитати благання за пророка ﷺ (салават), подібно до того, як він читається в ташаххуді. Після третього такбіра вимовляються слова благання за небіжчика:

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لِحَيِّنَا، وَمَيِّتِنَا، وَشَاهِدِنَا، وَغَائِبِنَا، وَصَغِيرِنَا وَكَبِيرِنَا، وَذَكَرْنَا وَأُنْثَانَا، اللَّهُمَّ مَنْ أَحْيَيْتَهُ مِنَّا فَأَحْيِهِ عَلَيَّ الْإِسْلَامَ وَمَنْ تَوَفَّيْتَهُ مِنَّا فَتَوَفَّهُ عَلَيَّ الْإِيمَانَ، اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَ لَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ

«О Аллаг, пробач нашим живим і нашим мертвим, присутнім та відсутнім, молодим та старим, чоловікам та жінкам. О Аллаг, зроби так, щоб ті з нас, кому Ти даруєш життя, жили за встановленням ісламу, а тих з нас, кого Ти вмертвиш, вмертви у вірі! О Аллаг, не позбавляй нас нагороди за нього і не збивай нас зі шляху після нього!»

اللَّهُمَّ اغْفِرْ لَهُ وَارْحَمْهُ، وَعَافِهِ، وَاعْفُ عَنْهُ، وَأَكْرِمْ نُزُلَهُ، وَوَسِّعْ مَدْخَلَهُ، وَاغْسِلْهُ بِالْمَاءِ وَالتَّلْجِ وَالْبَرَدِ، وَنَقِّهِ مِنْ نَجَسِ
طَيِّبَاتٍ كَمَا نَقَّيْتَ النَّوْبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ، وَأَبْدِلْهُ دَاراً خَيْراً مِنْ دَارِهِ، وَأَهْلاً خَيْراً مِنْ أَهْلِهِ، وَزَوْجاً خَيْراً مِنْ زَوْجِ
هِ، وَأَدْخِلْهُ الْجَنَّةَ، وَأَعِدْهُ مِنْ عَذَابِ الْقَبْرِ وَعَذَابِ النَّارِ وَافْسَحْ لَهُ فِي قَبْرِهِ، وَنَوِّرْ لَهُ فِيهِ، اللَّهُمَّ لَا تَحْرِمْنَا أَجْرَهُ وَ
لَا تُضِلَّنَا بَعْدَهُ

«О Аллаг, вибач його, і помилуй його, і позбав його (від поганого), і вияви йому добрий прийом, і зроби могилу його просторою, і обмий його водою, снігом і градом, і очисти його від гріхів, як очищаєш Ти білий одяг від бруду, і дай йому натомість дім краще за його дім, і сім'ю краще за його сім'ю і дружину краще за його дружину, і введи його в Рай і захисти його від страждань могили і від страждань Вогню, зроби могилу його просторою і висвітли її для нього. О Аллаг, не позбавляй нас нагороди за нього і не збивай нас зі шляху після нього!»

Після цього вимовляється четвертий такбір і один таслім («Ассаламу 'aleyкум уа рахмату-Ллаг») у правий бік. Бажано піднімати руки при кожному такбірі.

Якщо молитва здійснюється над жінкою, то в такому випадку потрібно говорити «О Аллаг, пробач її...» (Аллагумма-гьфір ляга), якщо небіжчиків двоє, то - «О Аллаг, пробач їх двох...» (Аллагумма-гьфір лягума), якщо небіжчиків троє і більше, то - «О Аллаг, пробач їх...» (Аллагумма-гьфір лягум...). Якщо померлий був дитиною, то замість благання про пробачення потрібно вимовити такі слова:

اللَّهُمَّ اجْعَلْهُ فَرَطاً وَ دُخْرًا لَوَالِدَيْهِ، وَ شَفِيعًا مُجَابًا اللَّهُمَّ ثَقِّلْ بِهِ مَوَازِينَهُمَا، وَ أَعْظِمْ بِهِ أُجُورَهُمَا وَ أَحْفَظْهُمَا بِصَالِحِ سَلِّ
فِ الْمُؤْمِنِينَ، وَ اجْعَلْهُ فِي كِفَالَةِ إِبْرَاهِيمَ عَلَيْهِ الصَّلَاةُ وَ السَّلَامُ وَ قِهِ بِرَحْمَتِكَ عَذَابَ الْجَحِيمِ

«О Аллаг, зроби так, щоб він випередив у Раю своїх батьків і став для них підготованою наперед нагородою і заступником, клопотання, якого буде прийнято, о Аллаг, зроби важкими їм ваги їх, і збільши завдяки йому їхні нагороди, і приєднай його до праведних віруючих, і помісти його під опіку Ібрагіма, нехай благословить його Аллаг і вітає, і захисти його з милості Своєї від страждань Пекла!

Відповідно до сунни, імам повинен стояти навпроти голови небіжчика у випадку, якщо це чоловік. Якщо це жінка – то навпроти середини її тіла. Якщо небіжчиків багато, то тіла чоловіків повинні лежати ближче до імаму, а тіла жінок – до Кіблі. Щодо дітей, то хлопчики повинні лежати перед жінками, а дівчатка – після жінок. Голова хлопчика має бути на рівні голови чоловіка, а середина тіла жінки має бути на одному рівні з головою чоловіка. Також і дівчинка: її голова знаходиться на рівні голови жінки, а середина її тіла

– на рівні голови чоловіка. Усі, хто молиться, повинні стояти позаду імама, якщо ж хтось не знайде місця позаду імама, то стає праворуч від нього.

У восьмих, порядок поховання. Необхідно вирити могилу завглибшки з половину зросту чоловіка. Зі сторони Кіблі потрібно зробити нішу (ляхд) і укласти в неї тіло небіжчика на правий бік. Після цього потрібно розв'язати вузли на мотузках, які тримають кафан, і залишити їх на місці, також не потрібно розкривати обличчя небіжчика незалежно від того, чи це чоловік, чи жінка. Потім нішу треба укрити плитами та зміцнити їх глиною так, щоб вони витримали землю. Якщо немає плит, то можна вкрити дерев'яними листами, камінням чи дошкою, які захистять нішу від влучення землі. Після цього могила засипається землею. В цей час бажано сказати:

بِسْمِ اللَّهِ وَعَلَىٰ مِلَّةِ رَسُولِ اللَّهِ

«З ім'ям Аллага і відповідно до релігії посланця Аллага»

Землю над могилою можна підняти на п'ядь. Якщо є можливість, слід покрити могилу щебенем і окропити її водою.

Присутні можуть постояти біля могили і звернутися до Аллага з благанням за померлого, так як посланець Аллаха ﷺ, після того, як поховання було закінчено, стояв над могилою і говорив: *«Просіть вибачення для вашого брата, і просіть у Аллага стійкості для нього, адже зараз його розпитують»*.

По-дев'яте, той, хто не зробив молитву за померлого, може зробити це після поховання, таким чином вчинив пророк ﷺ. Однак це має статися протягом місяця, і не пізніше. Якщо минуло більше місяця, то молитва над могилою не взаконена, тому що не передається від пророка ﷺ те, що він робив молитву над могилою через місяць після поховання.

В-десяте, рідні, з-поміж родини померлого, не повинні готувати їжу для частування людей, за словами, які передаються від благородного сподвижника Джаріра Ібн Абду-Ллаг Аль-Баджалі, нехай буде задоволений ним Аллаг: *«Ми вважали приготування їжі та зборів у будинку померлого забороненим голосінням»*. Однак немає проблем у тому, щоб хтось інший приготував їжу для сім'ї померлого або їхніх гостей (з-поміж близьких родичів). Родичам і сусідам бажано приготувати їжу для сім'ї померлого, тому що коли до пророка ﷺ прийшла звістка про смерть Джафара Ібн Абі Таліба в Шамі, він наказав своїй сім'ї приготувати їжу для сім'ї Джафара, і сказав: *«Застало їх те, що відволікає»*. Немає проблем у тому, щоб члени сім'ї померлого покликали своїх сусідів покуштувати ту їжу, яку їм принесли, і у цього немає певного, встановленого часу в шаріаті, наскільки нам відомо.

В-одинадцятих, жінці не дозволено перебувати в жалобі більше трьох днів, окрім якщо померлий - її чоловік, у такому випадку вона зобов'язана перебувати в жалобі чотири (місячні) місяці і десять днів. Якщо жінка вагітна, то її жалоба припиняється з народженням дитини, відповідно до достовірної сунної пророка ﷺ. Що стосується чоловіків, то їм не дозволено перебувати в жалобі через смерть родичів, або когось ще.

У дванадцятих, час від часу чоловіки можуть відвідувати цвинтар, щоб звернутися до Аллага з благанням за похованих, і попросити в Нього милості для них, а також для того, щоб нагадати собі про смерть і про те, що буде після неї, згідно зі словами пророка ﷺ: «Відвідайте могили, бо вони нагадують вам про останнє життя». Пророк ﷺ навчав своїх сподвижників говорити під час відвідування могил такі слова:

السَّلَامُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الدِّيَارِ، مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُسْلِمِينَ، وَإِنَّا إِن شَاءَ اللَّهُ بِكُمْ لَآحِقُونَ وَ يَرْحَمُ اللَّهُ الْمُسْتَقْدِمِينَ وَالْمُسْتَأْخِرِينَ، أَسْأَلُ اللَّهَ لَنَا وَلَكُمْ الْعَافِيَةَ

«Мир вам, о мешканці цих помешкань з числа віруючих та мусульман! Воістину, і ми з волі Аллага приєднаємось до вас. Нехай Аллаг помилує тих, хто пішов раніше, і тих, хто затримався, і я прошу Аллага про спасіння для нас і для вас».

Що стосується жінок, то їм відвідувати цвинтарі не дозволено, тому що посланець Аллага ﷺ прокляв жінок, які відвідують могили. Також їм не дозволяється слідувати за похоронними ношами до цвинтаря, оскільки посланець Аллага ﷺ заборонив їм це робити. Щодо поховальної молитви, яка відбувається у мечеті чи іншому, відведеному для молитви місці, вона взаконена як чоловіків, так жінок.

Це кінець того, що я зміг зібрати. І нехай благословить Аллаг і вітає нашого пророка - Мухаммада, його родину та сподвижників.